

Έξυπνα χωριά και ψηφιακός μετασχηματισμός αγροτικών περιοχών

Photo © Freepik

1. Εισαγωγή	1
2. Χρήση της Πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης της ΕΕ για την υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού στα αγροτικά χωριά	2
3. Σχεδιασμός παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης για τη δημιουργία των προϋποθέσεων για ψηφιακές στρατηγικές Έξυπνων Χωριών	3
4. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να εξασφαλίσουν στα Έξυπνα Χωριά οι Διαχειριστικές Αρχές προκειμένου να υποστηρίξουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό;	3
5. Εκτίμηση της ψηφιακής ωριμότητας ενός έξυπνου χωριού	4
6. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός των αγροτικών χωριών	7

Το παρόν έγγραφο εργασίας συμπληρώνει τα σχετικά ενημερωτικά έγγραφα που κατάρτισε η Θεματική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) για τα Έξυπνα Χωριά και αξιοποιεί πληροφορίες που συλλέχθηκαν και κοινοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Θεματικού Εργαστηρίου LEADER για τα Έξυπνα Χωριά. Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου δεν εκφράζει την επίσημη άποψη της DG AGRI.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

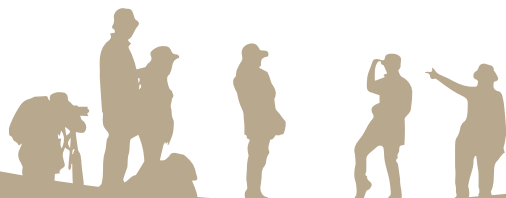
Η παρούσα θεματική ενημέρωση είναι ένα από τα εργαλεία που ανέπτυξε το ΕΔΑΑ για να συνδράμει τις Διαχειριστικές Αρχές και τους φορείς των αγροτικών περιοχών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτοβουλιών για Έξυπνα Χωριά σε κείριους τομείς. Το παρόν έγγραφο επικεντρώνεται στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού σε χωριά και αγροτικές περιοχές. Αξιοποιεί μια προγενέστερη σύντομη παρουσίαση που είχε καταρτίσει η θεματική ομάδα του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά με τίτλο «Smart Villages – how to ensure that digital strategies benefit rural communities⁽¹⁾».

Το σκεπτικό που στηρίζει αυτά τα δύο έγγραφα είναι ότι τα κρατικά θεσμικά όργανα και οι ενδιαφερόμενοι φορείς σε όλα τα επίπεδα θέτουν σε εφαρμογή ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών με στόχο τη βελτίωση της ψηφιακής υποδομής, την αύξηση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών, την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων και της ένταξης, καθώς και την προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας στις αγροτικές περιοχές⁽²⁾. Ωστόσο, προκειμένου να βελτιστοποιηθούν τα οφέλη, αυτές οι πρωτοβουλίες πρέπει να επικεντρωθούν και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες και τις ανησυχίες των αγροτικών κοινοτήτων και των ίδιων των φορέων.

Οι στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών μπορούν να βοηθήσουν να ξεπεραστεί το ψηφιακό χάσμα αναγνωρίζοντας τις διαφορετικές αφετηρίες των αγροτικών περιοχών και χωριών και σχεδιάζοντας από κοινού ψηφιακές διαδρομές από κάτω προς τα άνω (bottom-up) ενώ παράλληλα χτίζοντας γέφυρες με τις βασικές εκ των άνω προς τα κάτω στρατηγικές. Ο μακροπρόθεσμος στόχος των στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών δεν είναι απλά να

(1) https://enrd.ec.europa.eu/publications/smart-villages-how-ensure-digital-strategies-benefit-ruralcommunities_en

(2) Δήλωση συνεργασίας με σκοπό: «A smart and sustainable digital future for European agriculture and rural areas» - <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-join-forcesdigitalisation-european-agriculture-and-rural-areas>

καλύψουν το κενό για να συμβαδίσουν με τις αστικές περιοχές και να γεφυρώσουν το ψηφιακό χάσμα, αλλά επίσης να καλλιεργήσουν εταιρικές σχέσεις με πόλεις και αγροτικές κοινότητες. Αυτό μπορεί να ενθαρρύνει τις αγροτικές περιοχές να εξελιχθούν μέσα από τα διάφορα στάδια ενός γνήσιου ψηφιακού μετασχηματισμού, από την ψηφιακή απομόνωση στη σύνδεση, και να καταστούν και οι ίδιες, με τη σειρά τους, ψηφιακοί σημαίνοντες οργανισμοί.

Η παρούσα θεματική ενημέρωση απευθύνεται αρχικά στις **Διαχειριστικές Αρχές** και άλλους θεσμικούς παράγοντες που συμμετέχουν στην εκπόνηση των μελλοντικών στρατηγικών σχεδίων της ΚΑΠ και άλλων σχετικών πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης. Στόχος εδώ είναι να επισημανθούν οι παράγοντες και οι όροι που είναι απαραίτητοι για να διασφαλιστεί

ότι τα πλαίσια στήριξης των Έξυπνων Χωριών βοηθούν τις αγροτικές κοινότητες να προχωρήσουν σε μια διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού, ανεξάρτητα από την αφετηρία τους, και να καταστούν παραγωγικοί ψηφιακής καινοτομίας καθώς και δημιουργοί οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής αξίας.

Επειδή οι ίδιες οι αγροτικές κοινότητες είναι, εξ ορισμού, η κινητήρια δύναμη των στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών, η παρούσα συνοπτική παρουσίαση προσδιορίζει επίσης ορισμένα από τα βασικά στάδια και μέτρα που μπορούν να λάβουν οι τοπικοί παράγοντες ενώ παρέχει συνδέσμους σε βασικές πηγές πληροφόρησης και εμπνευσμένα παραδείγματα.

2. ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΧΩΡΙΑ

Η πρόταση της Επιτροπής για έναν Κανονισμό για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ ⁽³⁾ προσφέρει την ευκαιρία εξέλιξης προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό συμπεριλαμβάνοντας έναν οριζόντιο στόχο για την «προώθηση και ανταλλαγή γνώσεων, καινοτομίας και ψηφιοποίησης στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και στην ενθάρρυνση της χρήσης τους». Κάθε Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ θα πρέπει να περιέχει: «Μια περιγραφή της στρατηγικής για την ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές και για τη χρήση αυτών των τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ».

Για να επιτύχουν τη μέγιστη επίδραση μέσω των Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΑΠ, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν μια σειρά βημάτων, όπως περιγράφονται στη συνέχεια⁽⁴⁾: Οι στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών μπορούν να

διασφαλίσουν ότι οι ψηφιακές ανάγκες, οι προτεραιότητες και οι ικανότητες των κατοίκων αγροτικών περιοχών καλύπτονται σε τοπικό επίπεδο και συντελούν στη σύνδεση αυτών των δράσεων τοπικού επιπέδου με ευρύτερες εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές ψηφιοποίησης. Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ, οι ανάγκες και οι ευκαιρίες για ψηφιοποίηση των διαφορετικών ειδών χωριών και αγροτικών περιοχών μπορούν να αποτυπωθούν στην ανάλυση SWOT και των αναγκών. Για τον σκοπό αυτό, μερικά κράτη μέλη μπορούν να αξιοποιήσουν λεπτομερή στατιστικά στοιχεία. Ωστόσο, συνήθως απαιτείται η συγκέντρωση και η ενσωμάτωση των απόψεων και των στοιχείων των τοπικών φορέων σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας προγραμματισμού, ενώ πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα ποικίλα «ψηφιακά» πλαίσια και οι ανάγκες των χωριών λαμβάνονται υπ' όψιν στην ιεράρχηση των αναγκών⁽⁵⁾.

ΠΙΘΑΝΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΠ

- Χαρτογραφήστε το υφιστάμενο τοπίο των υποστηρικτικών πολιτικών για την ψηφιοποίηση των αγροτικών περιοχών στη χώρα ή την περιφέρειά σας.
- Προσδιορίστε τις ευκαιρίες και τις ανάγκες για τη χρήση της ψηφιοποίησης ως καθοριστικού παράγοντα για την επίτευξη όσο το δυνατόν περισσότερων από τους εννέα ειδικούς στόχους της ΚΓΠ (https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/tq6_smart-villages_eu_jasinska-ostergard.pdf) – μέσω των αναλύσεων SWOT.
- Ορίστε τις προτεραιότητες για τα σχετικά είδη παρεμβάσεων που παρουσιάζονται στο Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ για την κάλυψη των αναγκών που προσδιορίζονται στο πλαίσιο αυτών των στόχων. Για παράδειγμα:
 - Επενδύσεις σε μικρής κλίμακας υποδομές και τοπικές υπηρεσίες για την υπερνίκηση προβλημάτων όπως τα τελευταία τμήματα των συνδέσεων.
 - Ανταλλαγή γνώσεων και ενημέρωση σχετικά με την κατάρτιση, τη συμβουλευτική, την υπερνίκηση του χάσματος των ψηφιακών δεξιοτήτων και την αντιμετώπιση της ένταξης (κοινωνικής και οικονομικής).
 - Συνεργασία – και μέσω του LEADER – για τη συσπείρωση φορέων, την ανάπτυξη ικανοτήτων, τις μελέτες σκοπιμότητας, τα πιλοτικά έργα και τους ψηφιακούς κόμβους.
- Θέστε στόχους, καταλείψτε προϋπολογισμούς, σχεδιάστε και εφαρμόστε τις απαραίτητες παρεμβάσεις.

(3) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN>

(4) Αυτά τα μέτρα προτάθηκαν από αρκετές Διαχειριστικές Αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στο εργαστήριο ενός σεμιναρίου της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας (ΕΣΚ-ΓΕΩΡΓΙΑ) σχετικά με πολυεπίπεδες στρατηγικές για την ψηφιοποίηση της γεωργίας και αγροτικών περιοχών, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αμβέρσα στις 12 Δεκεμβρίου 2018.

(5) Για να βελτιστοποιηθεί η αξία και η συμπληρωματικότητα αυτών των επενδύσεων, πρέπει να πραγματοποιηθεί μια εμπειριστωμένη χαρτογράφηση των αναγκών. Αυτή η χαρτογράφηση πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις υφιστάμενες και σχεδιαζόμενες υποδομές και την ανάπτυξη υπηρεσιών που στηρίζονται μέσω του ΕΤΠΑ και άλλων επενδύσεων από ευρωπαϊκούς, εθνικούς και τοπικούς φορείς, του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα.

3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Προηγούμενες συνοπτικές παρουσιάσεις που εκπονήθηκαν από τη Θεματική Ομάδα του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά⁽⁶⁾ έχουν δείξει ότι αρκετά μέτρα που περιλαμβάνονται στα τρέχοντα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), καθώς και είδη παρεμβάσεων που προβλέπονται στα μελλοντικά Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να στηρίξουν τις στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών⁽⁷⁾ μαζί με τις στρατηγικές που επικεντρώνονται στην ψηφιοποίηση. Περιλαμβάνουν τα LEADER/CLLD και άλλες μορφές συνεργασίας, τη μεταφορά γνώσεων, καθώς και επενδύσεις της κοινότητας και του ιδιωτικού τομέα. Ενώ τα μέτρα αυτά δεν μπορούν από μόνα τους να επιλύσουν τις υποκείμενες προκλήσεις της ψηφιοποίησης των αγροτικών περιοχών, μπορούν να διαδραματίσουν αρκετούς κομβικούς ρόλους:

- Μέσω της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών, το πρόγραμμα LEADER και άλλες μορφές στήριξης για τη συνεργασία μπορούν να συσπει-

ρώσουν τοπικά, περιφερειακά και εθνικά ενδιαφερόμενα μέρη για να αναπτύξουν ένα κοινωτικό όραμα, με κοινωνικά και επιχειρηματικά πλαίσια για τις λύσεις που έχουν προσδιοριστεί.

- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο νέων ή εναλλακτικών λύσεων και για την επένδυση σε μικρές κλίμακας αλλά ζωτικής σημασίας ψηφιακές συνδέσεις. Με τη σειρά της, αυτή η προσέγγιση μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την προσθήκη ή τη συμπλήρωση περαιτέρω δημόσιας ή ιδιωτικής χρηματοδότησης.
- Τέλος, έχει σημασία αυτές οι παρεμβάσεις να εναρμονιστούν και να αξιοποιηθούν περαιτέρω επενδύσεις που στηρίζονται από την πολιτική συνοχής της ΕΕ, το πρόγραμμα Ψηφιακή Ευρώπη, το πρόγραμμα Horizon και εθνικά προγράμματα που στηρίζουν ευρύτερες ψηφιακές στρατηγικές.

4. ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΟΥΝ ΣΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ ΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΝ ΤΟΝ ΨΗΦΙΑΚΟ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ;

Ο ψηφιακός, οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός σε όλη την Ευρώπη αυξάνει την πίεση στα χωριά και τους κατοίκους τους, τις επιχειρήσεις και τους δημόσιους φορείς να καινοτομούν και να προσαρμόζονται συνέχεια. Δεν μπορούν απλά να περιμένουν άπραγοι να έρθουν σε αυτούς οι ψηφιακές λύσεις. **Πρέπει να γίνουν «έξυπνοι» δρώντες οργανισμοί στον δικό τους ψηφιακό μετασχηματισμό.** Οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι έχουν δημιουργηθεί αρκετές προϋποθέσεις σε όλη τους την επικράτεια για την υποστήριξη των χωριών στον ψηφιακό μετασχηματισμό τους. Αυτές οι προϋποθέσεις πρέπει να αξιολογηθούν κατά την ανάπτυξη παρεμβάσεων για την υποστήριξη των Έξυπνων Χωριών:

1. Πρέπει να διασφαλιστεί η **πρόσβαση στη συνδεσιμότητα** με το γρήγορο διαδίκτυο. Ωστόσο, για να αξιοποιηθούν το δυναμικό τους, τα Έξυπνα Χωριά πρέπει να συνδυάσουν την πρόσβαση σε υλική υποδομή με την ανάπτυξη άλλων βασικών μη τεχνικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.
2. Πρέπει να **τεθούν σε εφαρμογή μηχανισμοί που θα ωθήσουν τα τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν στον προσδιορισμό των ψηφιακών αναγκών και στη συν-δημιουργία ψηφιακών λύσεων.** Η υιοθέτηση και η εξάπλωση ψηφιακών τεχνολογιών θα πραγματοποιηθούν μόνο εάν τα τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη αναγνω-

ρίσουν τη χρησιμότητά τους και έχουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες να τις εφαρμόσουν. Αυτό αρχίζει με μια ανάλυση αναγκών και ικανοτήτων σε κατοίκους, δημόσιους παράγοντες και επιχειρήσεις, και με την από κοινού ανάπτυξη ενός οδικού χάρτη ψηφιοποίησης. Γενικά, ο οδικός χάρτης θα ξεκινήσει από τον ψηφιακό αλφαριθμητισμό και την ένταξη, με σκοπό να εφοδιαστούν τα ενδιαφερόμενα μέρη με την κατάλληλη ψηφιακή ενημέρωση την οποία θα ακολουθήσουν δεξιότητες και ικανότητες πρόσβασης σε υφιστάμενη ή προγραμματισμένη ψηφιακή υποδομή, κατανόησης και χρήσης των επακόλουθων υπηρεσιών και, τελικά, συμβολής στον συν-σχεδιασμό νέων υπηρεσιών και δράσεων.

3. Τα χωριά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε **ενδιάμεσους φορείς, διαμεσολαβητές, και «χώρους» προκειμένου να υποστηρίξουν την ψηφιακή μετάβαση.** Ψηφιακοί κόμβοι, εργαστήρια ψηφιακών τεχνολογιών (fab-lab), χώροι συνεργασίας, ζωντανά εργαστήρια και άλλοι ενδιάμεσοι φορείς μπορούν να συντελέσουν στην ανάπτυξη της τοπικής ικανότητας για καινοτομίες. Με την υποστήριξή τους, τα χωριά μπορούν να δημιουργήσουν και να συμβάλουν σε νέα έξυπνα προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να ωφελήσουν τις αγροτικές κοινότητες και τους φορείς τους.
4. Πρέπει να υποστηριχτεί η **συνεργασία με άλλους ψηφιακούς συντελεστές στα ευρύτερα περιφερειακά και εθνικά οικοσυστήματα.** Οι ψηφιακές καινοτομίες ωθούνται σε μεγάλο βαθμό από τις μεγάλες επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα και μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές και συνήθως πραγματοποιούνται σε ευρεία κλίμακα. Οι αγροτικές κοινότητες κινούνται σε ένα πολύπλοκο δημόσιο οικοσύστημα καινοτομίας με διαφορετικές χωρικές και τομεακές στρατηγικές και διαφορετικούς συντελεστές. Κάθε Έξυπνο Χωριό πρέπει να σκέφτεται ρεαλιστικά και να τοποθετηθεί στο πλαίσιο αυτών των συστημάτων ψηφιοποίησης ανάλογα με το επίπεδο ψηφιακής ωριμότητάς του (δείτε παρακάτω) και να συνάψει συμμαχίες και να συνεργαστεί με τοπικές και εθνικές πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δομές. Το πρώτο βήμα είναι να χαρτογραφηθούν οι αρμοδιότητες πολιτικής και οι συντελεστές. Με αυτόν τον τρόπο, ο τοπικός πληθυσμός θα μπορέσει να κατανοήσει πού έγκειται η ευθύνη για κάθε θεματικό τομέα ή τομέα πολιτικής και τους μηχανισμούς που τους επιτρέπουν να επηρεάσουν την πολιτική και την εφαρμογή.

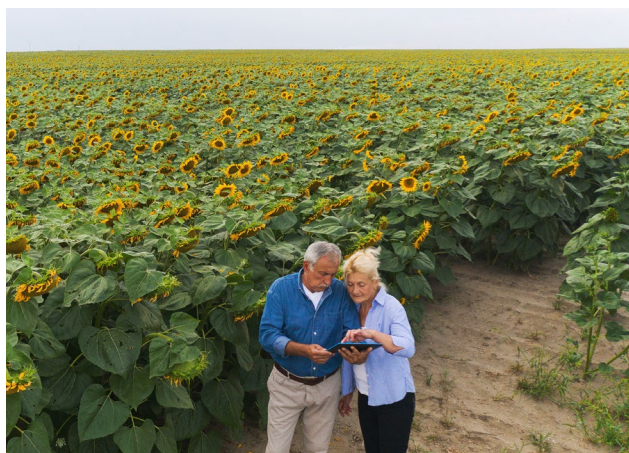

Photo © Freepik

(6) Δείτε την εργαλειοθήκη των Έξυπνων Χωριών: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal/smart-villages-toolkit_en

(7) https://enrd.ec.europa.eu/publications/smart-villages-how-support-smart-villages-strategies-which-effectively-empower-rural_en

Οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να έχουν επίγνωση ότι κάθε χωριό θα έχει διαφορετικές ικανότητες και θα είναι σε διαφορετική κατάσταση ετοιμότητας για να εισέλθει σε πορεία ψηφιακού μετασχηματισμού. Επομένως,

θα πρέπει να συνοπολογιστεί η «ψηφιακή ωριμότητα» κάθε χωριού στις παρεμβάσεις που υποστηρίζουν τα Έξυπνα Χωριά, λαμβάνοντάς τη υπ' όψιν στις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής.

5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΝΟΣ ΕΞΥΠΝΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Κατά τον σχεδιασμό του πλαισίου στήριξης των Έξυπνων Χωριών, οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να εξετάσουν, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια και τις διαδικασίες που θα χρησιμοποιήσουν για την επιλογή στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών. Στην περίπτωση στρατηγικών των Έξυπνων Χωριών που στοχεύουν στην ψηφιοποίηση, το πλαίσιο στήριξης δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν μόνο τις ψηφιακές ανάγκες και ευκαιρίες των χωριών αλλά επίσης την ψηφιακή ωριμότητα ή την ικανότητά τους να εφαρμόσουν με επιτυχία τη στρατηγική που προτείνουν. Αυτά τα στοιχεία μπορούν να αξιολογηθούν με δύο τρόπους.

Πρώτον, η συνήθης μέθοδος έγκειται στην εκτίμηση του επιπέδου και της ποιότητας των ψηφιακών πόρων τους. Δεύτερον, αρκετά δίκτυα και φορείς που συμμετέχουν στη θεματική ομάδα του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά έχουν υποστηρίξει ότι είναι επίσης σημαντικό να εκτιμηθούν οι ψηφιακές λειτουργίες που οι αγροτικοί οικισμοί είναι σε θέση να εκτελέσουν σε τοπικό επίπεδο και στα ευρύτερα ψηφιακά οικοσυστήματα. Στη συνέχεια,

οι αρχές μπορούν να προσαρμόσουν τις πολιτικές και τις παρεμβάσεις τους για να υποστηρίξουν τα χωριά στην ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού τους (δείτε την ενότητα που ακολουθεί).

Ο ακόλουθος πίνακας βασίζεται στις μεθοδολογίες που αναπτύχθηκαν από τα προγράμματα ERUDITE⁽⁸⁾ και CARPE DIGEM⁽⁹⁾ του Interreg Europe με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών σε αγροτικές περιοχές. Ο πίνακας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς για μια άσκηση προσομοίωσης (ή για άμεση διαβούλευση με φορείς), την ανάλυση αναγκών και τον προγραμματισμό υπηρεσιών. Για κάθε δομικό στοιχείο, ένα σύστημα βαθμολόγησης από 1-5 θα προσδιορίζει την τρέχουσα κατάσταση. Το ίδιο σύστημα βαθμολόγησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση των ψηφιακών φιλοδοξιών και της αλληλεπίδρασής του με εξωτερικούς φορείς/ συντελεστές⁽¹⁰⁾.

Πίνακας 1. Πίνακας εκτίμησης της ψηφιακής ωριμότητας ενός χωριού ή μιας αγροτικής περιοχής

Α. Έκταση και ποιότητα των ψηφιακών πόρων και δεξιοτήτων	Ψηφιακή υποδομή (και WIFI) και δημόσια σημεία πρόσβασης	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Υπαρξη χώρων/ κόμβων δημιουργικότητας, εργασίας, καινοτομίας και κατασκευής	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Συντονισμός από άτομο/ ομάδα πολλαπλών δεξιοτήτων (εντός ευρύτερου δικτύου)	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Τοπικοί και δικτυωμένοι εμπειρογνώμονες, δεξιότητες, τεχνική υποστήριξη και σύνολο εξοπλισμού	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
Β. Είδη ψηφιακών λειτουργιών που μπορεί να επιτελέσει το χωριό	Διευκόλυνση κοινωνικής και οικονομικής ψηφιακής ένταξης τοπικών φορέων	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Υποστήριξη της ψηφιακής και κοινωνικής καινοτομίας και συν-δημιουργία στον συντονισμό με εξωτερικούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικής/ παρόχους υπηρεσιών	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Υπηρεσίες διαμεσολάβησης/ μεσιτείας ώστε το χωριό να αποκτήσει πρόσβαση σε εξωτερική έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)
	Διευκολυντής για εθνικούς και περιφερειακούς κόμβους ψηφιακής καινοτομίας (DIH) και δίκτυα θερμοκοιτίδων και επιταχυντών	Βαθμολογία (1-5)	Βαθμολογία (1-5)

Ενώ πολλές ψηφιακές στρατηγικές λαμβάνουν υπ' όψιν το επίπεδο και την ποιότητα των ψηφιακών πόρων που είναι διαθέσιμοι στις διαφορετικές αγροτικές περιοχές, λιγότερο συχνά αξιολογούν τα είδη των ψηφιακών λειτουργιών που μπορούν να επιτελέσουν τα χωριά. Στην ακόλουθη ενότητα παρέχονται παραδείγματα κάθε λειτουργίας.

(8) <https://www.interregeurope.eu/erudite/>

(9) <https://www.interregeurope.eu/carpedigem/>

(10) Περισσότερες πληροφορίες για τα έξυπνα χωριά είναι διαθέσιμες εδώ: <https://www.interregeurope.eu/erudite/smart-villages/>

Διευκόλυνση της κοινωνικής και οικονομικής ψηφιακής ένταξης τοπικών φορέων

Οι φορείς των χωριών χρειάζονται τοπικά προσβάσιμη και προσαρμοσμένη υποστήριξη για να διασφαλίσουν ότι καθένας έχει τις ίδιες ευκαιρίες και κανένας δεν θα υστερήσει. Αυτή η λειτουργία μπορεί να κυμαίνεται από εισαγωγική έως «προηγμένη» ψηφιακή κατάρτιση/ απόκτηση ικανοτήτων, δεξιότητες αλφαριθμητισμού και ψηφιακές τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας ώστε να αξιοποιηθούν οι πιο πρόσφατες/ πιο διαδεδομένες τεχνολογίες και νέες ή προγραμματισμένες δημόσιες και επιχειρηματικές υπηρεσίες.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΥΗΑΚΟΚΙ (ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ)

Σε μια πόλη 15.000 κατοίκων, μια δημοτική εταιρεία που συστάθηκε με κεφάλαια εκκίνησης από μια κοινοπραξία τοπικών αρχών από την τοπική περιφέρεια, κατασκεύασε ένα δίκτυο οπτικών ινών μέχρι το σπίτι (Fiber-to-the-home / FTTH) για την παροχή υπερψηφίων ταχυτήτων σε κατοικίες, επιχειρήσεις και κοινότητες. Το αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία ενός σχολικού συγκροτήματος. Συνδέει 1.000 παιδιά και μαθητές από το νηπιαγωγείο έως το λύκειο με σύνδεση 1Gbits/s και 130 εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες, σε μια ψηφιακή και περιβαλλοντική δομή σχεδιασμένη να ενθαρρύνει την εκπαιδευτική αυτονομία και τη μάθηση. Στο συγκρότημα Καυηάκοκι, παρουσιάστηκε ένα πιλοτικό έργο FTTH στις αρχές της δεκαετίας του 2010 για τη σύνδεση όλων των σχολικών αιθουσών με οπτική ίνα. Σε καθημερινή βάση, χρησιμοποιούνται εργαλεία όπως οι διαδραστικοί λευκοί πίνακες, οι μεγάλες οθόνες βίντεο (για συσκευές tablet για τα παιδιά και τους σπουδαστές και για το δίκτυο επικοινωνίας που επιτρέπει την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευτικών και γονιών). Επίσης, το πρόγραμμα σπουδών εξασφαλίζει ότι οι σπουδαστές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες από πρώιμη ηλικία.

Για περισσότερες πληροφορίες: www.interregeurope.eu/erudite/photo-gallery/

Άλλες πρωτοβουλίες:

- WAB (Γαλλία) https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/wab-rural-high-school-digital-transition_en
- Κοινοτικό ευρυζωνικό δίκτυο Balquhiddy (Ηνωμένο Βασίλειο) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s7_smart_villages_balquhiddy_scot-uk.pdf
- PRIP2 και ευρυζωνικό δίκτυο τεχνολογίας των πληροφοριών αγροτικών περιοχών – RAIN (Λιθουανία) https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/prip-development-broadband-connection-infrastructure_en
- Ευρυζωνικό δίκτυο κοινωνίας των πολιτών Molenwaard (Κάτω Χώρες) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/tg_rural-businesses_case-study_molenwaard.pdf
- Νέες ψηφιακές ευκαιρίες για αγροτικές περιοχές, ευρυζωνικότητα κοινότητας – Μελέτη περίπτωσης του ΕΔΑΑ https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/tg_rural-businesses_case-study_community-broadband.pdf

Υποστήριξη της ψηφιακής και κοινωνικής καινοτομίας και συν-δημιουργίας στο συντονισμό με εξωτερικούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικής/ παρόχους υπηρεσιών

Προκειμένου να συμβαδίζουν με τις αλλαγές, τα χωριά πρέπει να κινητοποιήσουν το βασικό τους πόρο: τους ανθρώπους. Αυτή η λειτουργία περιλαμβάνει τη δημιουργία τοπικών διαμεσολαβητών που θα ενδυναμώσουν τους ντόπιους στον συν-σχεδιασμό λύσεων με την υποστήριξη εξωτερικών υπευθύνων χάραξης πολιτικής και παρόχων υπηρεσιών.

Photo © Pexels

ΨΗΦΙΑΚΑ ΧΩΡΙΑ (ΓΕΡΜΑΝΙΑ)

Το Ινστιτούτο Fraunhofer δοκίμασε μια ολιστική προσέγγιση για την ψηφιοποίηση αγροτικών υπηρεσιών σε αρκετά πιλοτικά χωριά στη Γερμανία. Εφάρμοσε μια προσέγγιση από κάτω προς τα άνω (bottom-up) με κατοίκους, εταιρείες και τον δημόσιο τομέα για να εξετάσει όλες τις πτυχές του τοπικού ψηφιακού οικοσυστήματος: την υποδομή, την τεχνική πλατφόρμα, συγκεκριμένες εφαρμογές τομέα, την κοινωνία (ανάγκες και δεξιότητες) και το σύστημα οργάνωσης. Μέσω της δημιουργίας μιας κοινής ψηφιακής πλατφόρμας, το Ινστιτούτο αναπτύσσει νέες ψηφιακές λύσεις σε διάφορα πεδία όπως η προμήθεια τοπικών αγαθών, η επικοινωνία, η κινητικότητα και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Η πλατφόρμα επιτρέπει τη δημιουργία κοινόχρηστων υπηρεσιών και κοινών κανόνων, καθώς και την ενσωμάτωση βασικών εργαλείων όπως πληρωμές, σύνδεση, έλεγχοι χρήσης δεδομένων και δίκτυα εταιρών. Οι κάτοικοι των περιοχών συνεργάζονται με διεπιστημονικές ομάδες για τη δημιουργία μιας σειράς εφαρμογών φιλικών προς τον χρήστη.

Περισσότερες πληροφορίες: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/tg_smart-villages_case-study_de.pdf

Παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης/ μεσιτείας ώστε τα χωριά να αποκτήσουν πρόσβαση σε εξωτερική έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία

Μια τρίτη λειτουργία είναι η λειτουργία της διαμεσολάβησης ή μεσιτείας προκειμένου τα χωριά να μπορέσουν να προσδιορίσουν και να δράσουν με βάση την τεχνολογία, τις τάσεις της κοινωνίας και της αγοράς και να δημιουργήσουν αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις με φορείς έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας όπως πανεπιστήμια, τεχνολογικές εταιρείες και κρατικά ερευνητικά ιδρύματα⁽¹¹⁾.

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΜΗΤΕΙΑ DONEGAL (ΙΡΛΑΝΔΙΑ)

Η κομητεία Donegal (Ιρλανδία) εφαρμόζει μια στρατηγική ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλη την επικράτεια της, βασισμένη στη σύμπτυξη βασικών συντελεστών, με στόχο: i) να αυξήσει την ψηφιακή έρευνα, ii) να αναπτύξει μια ισχυρή ψηφιακή κοινότητα και iii) να ενισχύσει τα ψηφιακά συμπλέγματα φορέων (cluster) της κομητείας και των διαφόρων περιοχών. Δημιουργούν ένα ιεραρχημένο δίκτυο ψηφιακών κόμβων, όπως αυτό που δημιουργήθηκε μέσω του έργου ERUDITE του προγράμματος Interreg, οι οποίοι ενεργούν ως ψηφιακοί παράγοντες και σημεία πρόσβασης, παρέχοντας ένα φάσμα ψηφιακών υπηρεσιών και αναπτύσσοντας ικανότητες ώστε να μπορέσουν πιο απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές να φιλοξενήσουν και να ευνοήσουν εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και να προσφέρουν ευκαιρίες εξαιρετικά ειδικευμένης ψηφιακής απασχόλησης σε όλα τα σημεία της κομητείας. Η επόμενη φιλοδοξία αυτού του δικτύου είναι να αντιστοιχίσει την παροχή ψηφιακών δεξιοτήτων με αναδυόμενες θέσεις εργασίας στην περιοχή, αποκτώντας πρόσβαση σε γνώσεις και έρευνα που παρουσάζονται σε άλλες περιφέρειες της ΕΕ, και να αξιοποιήσει το ευρύτερο δίκτυο της ΕΕ ERNACT - Δίκτυο Ευρωπαϊκών Περιφερειών για την εφαρμογή τεχνολογίας επικοινωνιών - του οποίου βασικό μέλος είναι η κομητεία Donegal.

Περισσότερες πληροφορίες: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/tq8_smart-villages_digital-donegal_ie_sanemeterio.pdf

Photo © Unsplash

Δράση ως διευκολυντές για ενωσιακούς και άλλους κόμβους ψηφιακής καινοτομίας (DIH)⁽¹²⁾ και δίκτυα θερμοκοιτίδων και επιταχυντών⁽¹³⁾

Τέλος, οι κατά τόπους χώροι συνεργασίας και τα εργαστήρια ψηφιακών τεχνολογιών που έχουν συσταθεί στις αγροτικές κοινότητες μπορούν να λειτουργούν ως τοπικές πύλες ή διευκολυντές που διασφαλίζουν την ύπαρξη αμφίδρομης ροής ανάμεσα στις τοπικές κοινότητες και περιφερειακές και εθνικές δομές όπως οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας. Αυτό μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις αγροτικές κοινότητες να συμμετέχουν και να ωφελούνται από τις δραστηριότητες αυτών των φορέων ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες και οι τεχνολογίες τους είναι ευέλικτες και βασίζονται στη ζήτηση.

ΚΟΜΒΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ (ΣΛΟΒΕΝΙΑ)

Ο 4PDIH είναι ο κόμβος ψηφιακής καινοτομίας που έχει έδρα στην πρωτεύουσα της Σλοβενίας. Μέσω της σύμπτυξης του με το εθνικό δίκτυο εργαστηρίων ψηφιακών τεχνολογιών (Fab-Lab) της Σλοβενίας και την ένωση δήμων και κομμοπόλεων της Σλοβενίας, συνδέεται στενά με αγροτικούς δήμους και κοινότητες. Το δίκτυο Fab-Lab (80% των μελών βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές) προσφέρει στις κοινότητες φυσικούς χώρους για την πρωτοτυποποίηση και την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων. Στο πλαίσιο του 4PDIH, ενός κόμβου ψηφιακής καινοτομίας σύμπτυξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και ανθρώπων στο πλαίσιο του έργου CARPE DIGEM του προγράμματος Interreg σχεδίασε ένα διαδραστικό εργαλείο για την οπτική απεικόνιση των προτεραιοτήτων ψηφιοποίησης των δήμων της Σλοβενίας.

Είναι διαθέσιμο ένα ηλεκτρονικό εργαλείο με τίτλο «Ρομποτ να Dlanj» (Χείρα βοήθειας) για τη σύνδεση ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια, όπως ηλικιωμένοι που χρειάζονται τρόφιμα ή φάρμακα, ή άτομα που ζητούν τη φροντίδα παιδιού από άτομα και οργανώσεις που προσφέρουν αυτή τη βοήθεια δωρεάν. Μαζί με την ένωση δήμων, το εργαστήριο τηλεπικοινωνιών του πανεπιστημίου της Λιουμπλιάνα (LTFE) έχει σχεδιάσει μια υπηρεσία που στηρίζει τους δήμους και τους δημόσιους διοικητές τους στις εξ αποστάσεως συνεδριάσεις τους. Αυτές οι δύο υπηρεσίες απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία κατά την περίοδο εγκλεισμού λόγω της πανδημίας COVID-19.

Άλλες πρωτοβουλίες: Cowocat Rural. Ένα δίκτυο χώρων συνεργασίας στην αγροτική Καταλονία (Ισπανία) https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/cowocaturalnetwork-coworking-spaces-rural-catalonia_en

Η αξιολόγηση των ψηφιακών λειτουργιών είναι απλά η αφετηρία για την ανάπτυξη ενός οδικού χάρτη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό ενός χωριού ή ομάδας χωριών. Στην ακόλουθη ενότητα παρέχονται στοιχεία για τα βασικά στάδια αυτού του μετασχηματισμού ώστε οι Διαχειριστικές Αρχές να μπορέσουν να σχεδιάσουν τις παρεμβάσεις τους και τα χωριά να προετοιμάσουν τις στρατηγικές τους και τις αιτήσεις για στήριξη.

(11) Η Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ψηφιοποίηση της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-digitising-european-industry-reaping-full-benefits-digital-single-market>) «Τα πλήρη οφέλη από την ψηφιακή ενιαία αγορά» (COM(2016)180) έχει σκοπό «να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στις ψηφιακές τεχνολογίες και να διασφαλιστεί ότι κάθε βιομηχανία στην Ευρώπη, σε οποιονδήποτε τομέα, οπουδήποτε και αν βρίσκεται, και ανεξαρτήτως του μεγέθους της, μπορεί να ωφεληθεί πλήρως από τις ψηφιακές καινοτομίες».

(12) Ανατρέξτε στον ιστότοπο των κόμβων ψηφιακής καινοτομίας για πλήρη περιγραφή των χαρακτηριστικών τους. Οι εν λόγω κόμβοι θα υποστηριχθούν περαιτέρω μέσω του προγράμματος Ψηφιακή Ευρώπη. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>

(13) Όπως δηλώθηκε στη συζήτηση για την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας: Ομάδα Εργασίας 1 - Κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας: «Οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας πρέπει να καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών και, συνεπώς, θα έχουν πολλές όψεις. Πρέπει να είναι ευέλικτοι και να βασίζονται στη ζήτηση και να αναπτύξουν βιώσιμα οικοσυστήματα καινοτομίας, όχι απλώς πύλες για τις υπηρεσίες. Ενώ δεν μπορεί να υπάρξει μια μοναδική προσέγγιση για όλες τις περιπτώσεις, οι κόμβοι θα πρέπει να συνδέονται από κοινές αξίες βασισμένες στην ανεξαρτησία, τη δέσμευση για την αριστεία και την εξυπηρέτηση πελατών, καθώς και από μια προνοητική, καινοτόμο προσέγγιση».

6. Ο ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Τα Έξυπνα Χωριά που ασχολούνται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό ξεκινούν ένα ταξίδι που όχι μόνο απαιτεί να «προφθάσουν» τις πιο αστικοποιημένες περιοχές ως προς τους ψηφιακούς πόρους αλλά επίσης να σχεδιάσουν ψηφιακές λύσεις από τη σκοπιά της αγροτικής περιοχής και να διαμορφώσουν ψηφιακές λειτουργίες που το χωριό μπορεί να επιτελέσει ώστε να καταστεί ρεαλιστικός υπολογισμός παράγοντας σε ένα ευρύτερο ψηφιακό οικοσύστημα.

Η διαδικασία μετασχηματισμού που περιγράφεται στο ακόλουθο διάγραμμα βασίζεται στα έργα ERUDITE και CARPE DIGEM του προγράμματος INTERREG, καθώς και στις διαδρομές Έξυπνων Χωριών που ανέλαβαν μερικά από τα μακροβιότερα παραδείγματα Έξυπνων Χωριών όπως στη Lormes (Γαλλία), Murat- South Ostrobothnia (Φινλανδία), Donegal (Ιρλανδία).

Διάγραμμα 1. Βασικά στάδια του ψηφιακού μετασχηματισμού αγροτικών περιοχών

Το διάγραμμα φανερώνει ότι στα πρώιμα στάδια υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη υποστήριξης των υλικών φυσικών επενδύσεων ώστε να φθάσουν το διαδίκτυο και οι ψηφιακές υποδομές στις αγροτικές περιοχές, μαζί με ήπιες παρεμβάσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε ψηφιακές δεξιότητες ώστε να αξιοποιηθούν οι πραγματοποιούμενες επενδύσεις. Καθώς τα χωριά κινούνται προς πιο προηγμένα στάδια, οι παρεμβάσεις επικεντρώνονται ολοένα και περισσότερο στον συνδυασμό ήπιων και απαιτητικών δράσεων ώστε τα χωριά και οι παράγοντές τους να καταστούν ψηφιακοί δρώντες οργανισμοί σε ευρύτερα περιφερειακά και εθνικά οικοσυστήματα.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του Lormes, του μικρού χωριού του μέλλοντος (Γαλλία)

Το χωριό Lormes καταδεικνύει τη διάρκεια και τα βήματα που απαιτούνται ώστε ένα χωριό να καταστεί σημαίνων παράγοντας σε ένα ευρύτερο ψηφιακό οικοσύστημα. Το Lormes είναι μια μικρή κωμόπολη (1.300 κάτοικοι) στην περιοχή Morvan, στην κομητεία Nièvre της Βουργουνδίας (Γαλλία). Το έργο «village du futur» (χωριό του μέλλοντος) ξεκίνησε το 2015. Πρόκειται για το τελευταίο βήμα στην ψηφιακή και κοινωνική μετεξέλιξη του σε χωριό του μέλλοντος, η οποία ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Τα κύρια στάδια ήταν τα εξής:

1. Αποκλεισμός: Το Lormes άρχισε την ψηφιακή και κοινωνική διαδρομή του με μια πρωτοποριακή ψηφιακή πολιτική σε επίπεδο περιφέρειας με στόχο να ευνοήσει το οικονομικό και κοινωνικό δυναμικό που θα μπορούσαν να προσφέρουν οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο στις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές, αποφεύγοντας συνεπώς τον αποκλεισμό.

2. Σύνδεση: Το χωριό Lormes/Pays Nivernais Morvan θέσπισε την πρώτη ένωση «Digital Mission» το 2003, για να προσφέρει υπηρεσίες ψηφιακής ένταξης και υποστήριξης της εκπαίδευσης στην κοινότητα και ξεκίνησε το πρόγραμμα «Digital passport for everyone»⁽¹⁴⁾.

3. Συμμετοχή: Το 2007-2008, δημιουργήθηκε ο αγροτικός κόμβος «Portes du Morvan»⁽¹⁵⁾, παρέχοντας οκτώ γραφεία με σύνδεση στο ευρυζωνικό δίκτυο υψηλών ταχυτήτων (οπτικές ίνες FTTH, 100 Mb), τεχνική υποστήριξη, αίθουσες συνεδριάσεων, εγκαταστάσεις βιντεοδιάσκεψης, δανεισμό εξοπλισμού, τηλεφωνα VoIP, διακομιστή δικτύου και επέκταση υπηρεσιών ψηφιακής ένταξης και διαμεσολάβησης.

4. Εμπειρία: μεταξύ 2014-2016, πραγματοποιήθηκε το πρώτο αγροτικό πιλοτικό έργο FTTH στη Βουργουνδία μαζί με διαβούλευση με την κοινότητα με σκοπό την ιεράρχηση νέων ψηφιακών υπηρεσιών που θα συνόδευαν την ανάπτυξη του FTTH, την επέκταση του αγροτικού κόμβου και την παρουσίαση της διαδικασίας «Χωριά του μέλλοντος» που επικεντρώνεται στην ευρύτερη κοινωνική και οικονομική αναγέννηση με πρωτοβουλία της κοινότητας.

5. Συντελεστής: Το 2017, η διαδικασία «Village of the future»⁽¹⁶⁾ έλαβε οικονομική υποστήριξη από τις γεωργικές συμβάσεις της Γαλλίας⁽¹⁷⁾ (υπεγράφησαν τον Μάρτιο του 2017). Ο αγροτικός κόμβος ή «Αποστολή» άρχισε να λειτουργεί ως κέντρο ικανοτήτων για τις επιχειρήσεις, το κοινό και τις κοινότητες παρέχοντας υπηρεσίες κατάρτισης και διαμεσολάβησης για λογαριασμό της κομητείας και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης μέσω δύο συμβάσεων. Ο αγροτικός κόμβος του Lormes έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για να ακολουθήσουν και άλλα χωριά παρόμοια διαδρομή ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως συνέβη στην περίπτωση του εθνικού δικτύου Fab-Lab της Σλοβενίας (δείτε περισσότερες πληροφορίες παρακάτω).

Το ψηφιακό ταξίδι του Lormes διήρκεσε πάνω από 20 χρόνια. Άλλα χωριά θα έχουν διαφορετική αφετηρία και κανένα ταξίδι δεν είναι ποτέ το ίδιο. Ωστόσο, οι έξυπνες λύσεις που εφαρμόστηκαν από το Lormes δείχνουν ότι ο αληθινός ψηφιακός μετασχηματισμός των αγροτικών περιοχών απαιτεί κάτι παραπάνω από το να ξεπεραστεί το χάσμα σε θέματα υποδομών και δεξιοτήτων. Απαιτεί συνεχή συνεταιρισμό ανάμεσα στους τοπικούς φορείς για τον συν-σχεδιασμό ψηφιακών υπηρεσιών που καλύπτουν τοπικές ανάγκες και μια ρεαλιστική «έξυπνη» αξιολόγηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει το χωριό στην ευρύτερη χωρική ανάπτυξη. Τα πλαίσια στήριξης για τις στρατηγικές των Έξυπνων Χωριών που επικεντρώνονται στην αγροτική ψηφιοποίηση θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν αυτά τα συμπεράσματα.

(14) Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, σε συνεργασία με τη France Telecom ο φορέας «Pays» οργάνωσε μια σειρά από εργαστήρια ψηφιακού αλφαριθμητισμού σε προσελάσιμους δημόσιους χώρους (π.χ. δημαρχεία χωριών) με βάση τις «διαδρομές μαθησιακών επιλογών», ώστε οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να αποκτήσουν τις βασικές δεξιότητες χρήσης του διαδικτύου και των ΤΠΕ. Κάθε συμμετέχων έλαβε ένα «διαβατήριο» που ανέφερε λεπτομερώς τις διαδρομές που είχε ακολουθήσει και τις δεξιότητες που είχε αποκτήσει.

(15) <https://www.nivernaismorvan.net/>

(16) <https://www.horizonpublics.fr/territoires/les-villages-du-futur-dans-le-morvan-ou-laube-dun-nouveau-ruralisme>

(17) <https://www.cget.gouv.fr/ruralites/contrat-de-ruralite>

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 για τη μετάφραση στα ελληνικά του πρωτότυπου αγγλικού κειμένου.